

Uusi alku 26

Foinikialaisnaisen usko

Mark 7:24–30

Savonlinnan Tuomiokirkko, 24.11.2010

Jeesuksen yksityinen retretti Tyroksen lähellä

Jeesus lähti sieltä Tyroksen alueelle. Hän meni erääseen taloon ja halusi pysytellä tuntemattomana, mutta hänen tulonsa ei pysynyt salassa. (Mark 7:24)

Edellä on kerrottu Jeesuksen ja opetuslasten toiminnasta Gennesaretin järven luoteisrannalla. Sielläkin valtava väkijoukko oli ympäröinyt heidät ja fariseukset ja kirjanoppineet olivat ahdistaneet heitä syytöksillään.

Jeesus oli ilmeisesti väsynyt. Hän oli jo aiemminkin halunnut päästä vähäksi aikaa rauhaan, yksinäisyyteen, rukoilemaan. Sitä vartenhan hän oli opetuslapsineen seilannut Gennesaretin järvellä ristiin rastiin, onnistumatta kuitenkaan saamaan kunnollista lepotaukoa millään rannalla.

Tässä tilanteessa Jeesus ilmeisesti katsoi parhaaksi lähteä ihan toisiin maisemiin lepäämään. Hän ei ottanut opetuslapsiaan mukaan, pysyäkseen paremmin tuntemattomana.

Jeesus valitsi vetäytymispaikakseen Tyroksen alueen. Se sijaitsi linnuntietä n. 50 kilometriä luoteeseen Gennesaretin järvestä, Välimeren rantamilla. Ainakin juutalaisen historioitsijan, Josefuksen, mukaan tyroslaiset olivat erityisen vihamielisiä juutalaisia kohtaan. Ehkä Jeesus ajatteli saavansa olla siellä rauhasa, koska väestö ei innostuisi seuraamaan juutalaista kiertelevää rabbia. Hän saisi lopultakin keskittyä rukoilemiseen Taivaallisen Isän kasvojen edessä.

Foinikialaisnaisen pyyntö

Jeesus erehtyi. Hänet tunnettiin jo pakanoittenkin keskuudessa. Ja seuraus oli sama kuin Galileassa: avunpyyntöjä alkoi sadella:

Hänestä kuuli muuan nainen, jonka tytärtä vaivasi saastainen henki, ja nainen tuli heti hänen luokseen ja lankesi hänen jalkoihinsa. Hän ei ollut juutalainen, vaan Syyrian foinikialaisia. Hän pyysi Jeesusta ajamaan pahan hengen hänen tyttärestään. (Mark 7:25–26)

Jälleen toistuu sama kaava: Ihminen on kuullut Jeesuksesta. Hänessä herää usko, että Jeesus voisi auttaa häntä hänen hädässään. Hän lankeaa maahan Jeesuksen jalkoihin ja pyytää Jeesusta auttamaan. Näin ei tee kukaan muu kuin se, jossa on jo herännyt jonkinlainen usko ja toivo Jeesusta kohtaan. Samalla siihen liittyy nöyrytminen, Jeesuksen tunnustaminen jumalalliseksi persoonaksi, joka voi auttaa.

Jeesuksen tyylyys

Tätä pakananaisen nöyrytyksen ja orastavan uskon heräämisen kuvausta seuraa kuitenkin hämmästyttävä tapahtuma. Jeesus on naista kohtaan äärimmäisen tyyli.

mutta Jeesus sanoi: "Anna lasten ensin syödä kyllikseen. Ei ole oikein ottaa lapsilta leipä ja heittää se koiranpenikoille." (Mark 7:27)

Se on musertava isku. Ajatelkaa, naisparka on ehkä kaukaakin etsiytynyt Jeesuksen, viimeisen toivonsa luo. Kyseessä ei ole sen vähäisempi kuin naisen rakas tytär, kauhean riivauksen kourissa. Ja nyt Jeesus ei hyväksy häntä vaan torjuu hänet kovin sanoin. Nainen on pakana, koiranpenikka, joka ei voi esittää hänelle vaatimuksia. Hänet on lähetetty ruokkimaan Jumalan omaa kansaa, Jumalan omia lapsia eli juutalaisia. Heidän pitää saada syödä kyllikseen.

Ehkä Jeesus tarkoitti, että hän oli niin väsynyt, että nyt hän ei jaksanut ruokkia edes juutalaisia avuntarvitsijoita. Ei hän silloin voinut auttaa pakanaa, Jumalan kansan ulkopuolella olevaa.

Mitä tällaisesta tylyydestä on ajateltava?

Pelastushistoriasta

No ensinnäkin sitä, että Jumalan pelastussuunnitelma tosiaankin on ja on ollut historiassa tapahtuva. Se alkoi Abrahamista, kun Jumala valitsi hänet ja hänen jälkeläisensä valituksi kansakseen, jolle hän lupasi siunauksensa. Kaikki muut kansat Jumala jätti väliaikaisesti sivuun huomionsa polttopisteestä. Näissä pakanakansoissa Jumala toki toteutti yleistä luomistyötään, luomakunnan ylläpitoa, kuten oli Noalle luvannut: "Ei lopu kylväminen eikä korjaaminen, ei vilu eikä helle". Maailmanjärjestys pysyy pystyssä kaikkia kansoja varten. Samoin yleinen moraalitaju, jonka Jumala oli kirjoittanut kaikkien kansojen sydämeen, vaikka se synnin takia on usein vääristynyt. Samoin jonkinlainen taju Pyhästä.

Mutta varsinaisen huomionsa ja pelastussuunnitelmansa Jumala rajasi koskemaan vain juutalaisia. Heidät hän johdatti Egyptiin, antoi joutua sieltä orjiksi mutta pelasti Mooseksen avulla. Heille hän antoi 10 käskyn lakinsa ja johdatti heidät Luvattuun maahan. Heille hän antoi kuninkuuden, Daavidin ja hänen sukunsa sekä Jerusalemin temppelin, jossa hän lupasi olla läsnä nimessään; ilmestyä liiton arkun päällä sekä antaa synnit anteeksi eläinuhrien kautta. Israelin piti puolestaan rakastaa Jumalaa ja pitää hänen käskynsä.

Kun he eivät totelleet, vaan alkoivat sortaa köyhiä ja palvella vieraita epäjumalia, Herra lähetti heidän keskuuteensa profeettoja, jotka julistivat tuomiota ja vaativat kansaa kääntymään jälleen Herran puoleen. Kun he eivät totelleet, Herra antoi Jerusalemin, sen temppelin ja daavidilaisen kuninkuuden joutua hävitettäväksi ja kansan pakkosiirtolaisuuteen. Hän kuitenkin lupasi, että pakkosiirtolaisuus oli kerran päättävä, kansa saisi palata takaisin omaan maahansa. Ja sen lisäksi seuraisi uusi liitto Jumalan ja kansan välille. Uusi liitto olisi parempi kuin Mooseksen kautta solmittu, Jumalan lakiin ja eläinuhreihin perustuva liitto. Sen toteuttaisi "Herran voideltu" –niminen pelastajahahmo, Messias. Hän saisi aikaan sen, että israelilaisten sydämet uudistuisivat tottelemaan Herraa mielellään, rakkaudesta.

Tämä kaikki koski ennen kaikkea juutalaisia. Vanhassa testamentissa oli kuitenkin ennustuksia siitä, että jollain tavalla Messiaan tuoma siunaus laajenisi myös pakanoihin eli ei-juutalaisiin.

Näin Jumalan väliaikainen huomion rajoittuminen vain juutalaisiin laajenisi koskemaan kaikkia kansoja.

Näin tapahtui kuitenkin vasta Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeen. Vasta silloin Jeesus käski näin:

Menkää kaikkeen maailmaan ja julistakaa evankeliumi kaikille luoduille. (Mark 16:15)

Tai sama Matteuksen mukaan:

Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: "Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskennyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kansanne kaikki päivät maailman loppuun asti. (Matt 28:18–20)

Jumala siis tosiaan on historiassa toimiva Jumala. Meillä pakanoilla ei ollut pääsyä hänen yhteyteensä ennen sitä, kun hän itse avasi sen pääsyn meille Poikansa kuoleman ja ylösnousemuksen kautta. Tarvittiin historiassa tapahtuva pelastusteko, jotta oikeus olla Jumalan kansaa avautui meille.

Jeesuksen ja syyro-foinikialaisen naisen kohtaamisessa tuo aika ei vielä ollut täyttynyt. Siksi Jeesus oli naiselle niin tyyli.

Varmaankin siihen liittyi myös se, että Jeesuksella ei silloin ollut voimia edes varsinaiseen palvelutehtäväänsä, Jumalan silloisen omaisuuskansan jäsenten auttamiseen. Siksikin hän oli niin tyyli. Hän oli paitsi Jumalan Poika, myös täysi ihminen. Ihmisenä hänellä oli myös inhimillinen tahto. Ja inhimillinen tahto väsyä eikä jaksa tehdä; ei ainakaan enempää kuin mikä on henkilön varsinainen työ. Jeesuksella se oli tuossa vaiheessa Israelin kansan Messiaana oleminen.

Ajattele, miten hienoa meidän pakanoitten kannalta on se, että nyt tuo uskonnollinen erotus juutalaisen ja pakanan väliltä on Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen takia hävinnyt. Jumala on avannut valtakuntansa kaikille kansoille. Apostoli Paavali kirjoittaa tästä näin:

Muistakaa, että te olitte synnyltänne vierasheimoisia, ympärileikkaamattomia – niinhän teitä nimittivät ne, joita ihmisten tekemän leikkauksen vuoksi sanotaan ympärileikatuiksi. Siihen aikaan te elitte ilman Kristusta, Israelin kansan ulkopuolella ja osattomina liitoista ja niiden lupauksista, olitte maailmassa vailla toivoa ja vailla Jumalaa. Mutta nyt Jumala on Kristuksessa Jeesuksessa, hänen veressään, tuonut lähelleen teidät, jotka ennen olitte kaukana hänestä.

Kristus on meidän rauhamme. Hän on tehnyt nämä kaksi ihmisryhmää yhdeksi ja kuolemallaan hajottanut niitä erottaneen vihollisuuden muurin. Hän on kumonnut lain käskyineen ja säädöksineen, jotta hän omassa itsessään loisi nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, ja näin hän on tehnyt rauhan. Ristillä kuollessaan hän omassa ruumiissaan sai aikaan sovinnon Jumalan ja näiden molempien välille ja teki näin lopun vihollisuudesta. Hän tuli julistamaan rauhaa teille, jotka olitte kaukana, ja rauhaa niille, jotka olivat lähellä. Hän on avannut meille molemmille pääsyn Isän luo yhden ja saman Hengen johdattamina. Te ette siis enää ole vieraita ja muukalaisia, vaan kuulutte Jumalan perheeseen, samaan kansaan kuin pyhät. (Ef 2:11–19)

Mutta kuten sanottua, tuon naisparan aikaan näin ei vielä ollut. Hän oli ”osaton liitoista ja niiden lupauksista, maailmassa vailla toivoa ja vailla Jumalaa”. Oli hänellä tietysti Jumala Luojana, mutta henkilökohtaisen jumalasuhteen kannalta naisparaka oli vailla toivoa.

Hellittämätön usko

Nainen vastasi tähän: "Herra, saavathan koiratkin pöydän alla syödä lapsilta putoilevia palasia." (Mark 7:28)

Tämän naisen usko Jeesukseen oli käsittämättömän vahva ja itsepintainen. Minä olisin vastaavassa tilanteessa suuttunut, loukkaantunut, katkeroitunut, menettänyt toivoni, kironnut Jeesuksen ja lähtenyt menehtymään kurjuuteeni.

Mutta tämä pakana, tämä uskonsankari ei niin tehnyt. Hän halusi nähdä Jeesuksen tylyn ja ankaran ja väsyneen ulkokuoren takana Jeesuksen sellaisena kuin mitä hän oli hänestä kuullut: rakastavana, hyvänä, kurjia auttavana.

Tässä asiassa tämä kurja pakananainen on meille pakanoille esikuvana. Useinhan meillekin käy niin, että Jeesus ei vastaa rukouksiimme. Monille uskonasiat eivät millään tahdo aueta, ei vaikka ihminen miten kolkuttaa. silti hän ei tajua, että kuka tämä Jeesus on, mihin häntä tarvitaan. Miten minä voisin saada uskon häneen? Jotkut ovat vaikka miten monta kertaa ns. ”tehneet ratkaisunsa” ja ”ottaneet Jeesuksen elämänsä”, mutta silti usko ei vaan aukea.

Silloin pitää tehdä sinnikkäästi niin kuin tämä nainen. Hän alentuu vielä alemmaksi kuin mitä jo on Jeesuksen jalkojen juuressa rukoilemassa. Hän alentuu koiranpenikaksi. Ei hänellä ole mitään oikeutta Jeesukseen ja hänen armoonsa ja apuunsa. Hän on pakana, Jumalan kansan ja Jumalan lasten ulkopuolella. Mutta tippuahan koirillekin leipää pöydältä, jolla Jumalan lapset syövät heille kuuluvaa leipää. Eikö siis hänellekin ja hänen tyttärelleen putoisi jokin pieni murunen, vaikka sitten vahingossa, ansiotta?

Jumalasuhteessa tasa-arvo ja demokratia eivät päde, vaan uskominen

Tällaisella asenteella meidän on oltava Kristuksen kasvojen edessä. Hän on Jumalan Poika, me olemme luotuja. Ei meillä ole mitään oikeuksia hänen edessään.

Jumalasuhteessa demokratialla ei ole mitään tekemistä. Jumala ei ole meille millään tavalla tilivelvollinen.

Modernista ihminen on niin tottunut tasa-arvoon, että monien mielestä sen on koskettava myös Jumalaa. Hänen on kohdeltava kaikkia tasapuolisesti tai hän ei voi olla oikea Jumala. Syyro-foinikialaisella naisella oli tämän ajattelutavan mukaan aivan yhtä suuri oikeus Jeesuksen apuun kuin kenellä tahansa juutalaisella.

Mutta tuo nainen ei ajatellut näin. Hän alentui koiraksi, joka odottelee pöydän alla, josko Jumalan lapsilta jotain sinne putoaisi.

Hänessä oli nöyryyttä. Mutta ennen kaikkea hänessä oli uskoa.

Olemme jo aiemmin kuulleet, kuinka mahdottoman merkittävänä Jeesus piti ja pitää häneen uskominen.

Jos siis uskonasiat eivät ole sinulle avautuneet, jos Jeesus on salannut kasvonsa eikä valaise sydämellesi merkitystään, niin älä lannistu. Pyydä häneltä edelleen: ”Herra armahda.” Minä olen sinun edessäsi vain koiranpenikka. Mutta anna silti minullekin, anna minullekin usko sinuun.

Näin rukoillessa voi vedota Jeesuksen omiin sanoihin:

Pyytäkää, niin teille annetaan. Etsikää, niin te löydätte. Kolkuttakaa, niin teille avataan. Sillä jokainen pyytävä saa ja jokainen etsijä löytää, ja jokaiselle, joka kolkuttaa, avataan. (Matt 7:7–9)

Mitä tästä uskosta seurasi? Siitä seurasi se, että vaikka Jeesus oli väsynyt, vaikka hän oli tullut rauhaan lepäämään ja rukoilemaan, vaikka hänen tehtävänsä ei vielä ollut olla pakanoitten Vapahtaja, niin siitä huolimatta Jeesus auttoi naista.

Silloin Jeesus sanoi hänelle: ”Kun noin sanot, mene. Paha henki on lähtenyt tyttärestäsi.” Nainen meni kotiin ja näki lapsen makaamassa vuoteella. Paha henki oli lähtenyt hänestä. (Mark 7:29–30)

Jeesus oli kulttuuriltaan itämaalainen. Siellä arvostetaan sanavalmiutta. Niin Jeesuskin arvosti

Mutta kuten sanottua, merkittävämpi syy oli naisen usko Jeesukseen. Hän oli varma siitä, että Jeesus oli sitä leipää, jota hän tarvitsi, jota hänen tyttärensä tarvitsi parantuakseen riivaajasta. Siksi hän nöyryyi koiraksi, siksi hän jatkoi hellittämätöntä pyytämistään.

Lutheria

Lutherin mielestä tässä kertomuksessa näkyy myös se, kuinka Jumala nykyisinkin tahallaan kätkee rakastavat kasvonsa tylyyden taakse. Näin hän kiihottaa meitä rukoilemaan häntä. Samalla hän kiihottaa meitä uskomaan Jumalan lupauksiin, siitakin huolimatta, että tunteellamme tai järjellämme emme ymmärrä niitä. Vaikka Jumala näyttää vain vihastuneet kasvonsa ja antaa meille kaikenlaisia vastoinkäymisiä, silti usko tarttuu hänen lupauksiinsa armosta.

Niitä lupauksia on Raamatussa, Jumalan sanassa. Lutherin mielestä kristityn usko on kaikkein vahvin silloin, kun hänellä ei ole mitään muuta mistä pitää kiinni, kuin Jumalan Raamattuun kirjoitetut lupaukset. Vahvimmillaan usko tuntee vain oman synnin, oman kadotuksen alaisuuden ja omat epäilykset. Mutta niitä vastaa usko asettaa Jumalan lupaukset ja roikkuu niissä, pitää niitä silmiensä edessä ja hokee niitä itselleen ja Jumalalle.

Vaikkapa tätä:

Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin. (1 Tim 1:17)

Tai tätä:

Mutta Jumala osoittaa rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Kristus, kun me vielä olimme syntisiä, kuoli meidän edestämme. Paljoa ennemmin me siis nyt, kun olemme vanhurskautetut hänen veressään, pelastumme hänen kauttansa vihasta. (Room 5:8–9)

Tällaisissa Jumalan sanan lupauksissa usko pitäytyy, siitä huolimatta, että tunteissa ja järjessä nähdään ja koetaan vain oma epäusko, synti ja vihastunut Jumala.

Tosi asiassa vihastunut Jumala on vain naamari, jonka takana on lupauksensa pitävä, sanassaan pysyvä Jumala, joka rakastaa syntistä. Uskon on vain syyro-foinikialaisen naisen kanssa suostuttava kestämään sitä, että joskus Jeesus kätkee rakastavat kasvonsa meiltä pakottaakseen meidät roikkumaan sanassaan. Siitä usko nimittäin vahvistuu. Samoin jumalasuhte.